

foto's Hans van den Bos

Nieuwe sport in natuur- en bosterreinen: Geocaching

Bos en natuur zijn populair voor uiteenlopende vormen van recreatie. De meeste mensen komen om te wandelen of te fietsen. Maar er zijn veel meer mogelijkheden om actief bezig te zijn. Het bos leent zich ook uitstekend voor struinen, spelen en ...schatzoeken met een GPS: geocaching.

MAX SPEED	DIST TO NEXT
9.2 ^{km/h}	163.
012	

— Wim E. Romeijn

Alterra heeft in 2003 het rapport 'Nieuwe recreatievormen in bos, natuur en landschap' uitgebracht. Daarin worden zes 'nieuwe' vormen van recreatie in natuurgebieden beschreven. Naast het alom bekende mountainbiken noemt Alterra het struinen, de laarzenpaden, de speelbossen het paalkamperen en het GPS'en. Net als veel andere gemeenten kregen ook wij als gemeente Ede dat rapport. Wij namen het voor kennisgeving aan, totdat we in onze terreinen te maken kregen met GPS en geocaching. Een particulier vroeg de gemeente namelijk om een 'cache' (schatkist) te mogen plaatsen in het terrein. Reden om ons daar eens in te gaan verdiepen.

Wat is geocaching?

Geocaching is een spel dat is gebaseerd op GPS. 'GPS' betekent Global Positioning System. Met een GPS-ontvanger kun je satellietsignalen ontvangen op basis waarvan je je eigen positie in het terrein kan bepalen. Een GPS wordt steeds vaker gebruikt om routes te lopen, te fietsen of te varen en schatten te zoeken. Dat schatten zoeken met behulp van een GPS heet geocaching.

Met behulp van de GPS-ontvanger (ter grootte van een GSM) bepaalt de speler de eigen positie en de richting die hij of zij moet lopen om een verborgen cache (=schatkist) op te sporen. Dit kan lopend, fietsend of varend zijn. De locatie van de 'cache' kan worden bepaald aan de hand van de speciaal daarvoor ingestelde website www.geocaching.nl.

Er zijn verschillende soorten geocaches maar de twee meest voorkomende zijn de traditionele en de multicache.

1. De traditionele cache is de meest eenvoudige geocache. De 'route' bestaat uit één set coördinaten, waarmee men de schat moet zien te vinden.
2. Bij de multi-cache is een schat verstopt die in een aantal stappen gevonden moet worden. Men gaat naar het eerste waypoint (een waypoint is in de GPS-wereld een punt, locatie of positie op de aarde, waar je met de GPS naar toe kunt navigeren) en krijgt daar informatie om het volgende waypoint te vinden. Uiteindelijk komt men zo bij de schat. Het schatzoeken is dus gekoppeld aan een leuke wandeling.

Daarnaast verschilt de manier waarop men de cache kan vinden sterk. Van sommige caches is de locatie gegeven, andere zijn alleen te vinden na het oplossen van puzzels. In een cache ligt een logboek dat de vinder moet invullen. Ook kunnen in die kisten voorwerpen zitten, bijvoorbeeld kleine dingetjes of een foto toestel. Het is meestal de bedoeling om er iets mee te doen: ruilen of een foto maken. In ieder geval moet het aantal voorwerpen gelijk blijven.

Wie biedt dit aan?

Geocaches worden vooral verstopt door privé-personen.

Iedereen die geïnteresseerd is in deze vorm van recreatie kan in principe een schatkist verstopten in het terrein. Volgens het rapport van Alterra is Staatsbosbeheer voornamelijk de enige terreinbeheerder die routes voor geocaching aanbiedt. De caches van Staatsbosbeheer wijken wel wat af van de caches die door 'privé-personen' worden geplaatst. Staatsbosbeheer biedt feitelijk wandelroutes aan waarlangs soms een kistje met educatiemateriaal is te vinden.

Bij de particuliere geocaches moet de speler steeds van punt naar punt, waarbij op elk punt informatie is te vinden die nodig is om naar het volgende punt te komen. Aan het eind is dan een schat met het genoemde logboekje en ruilgoederen. Alle geocaches, met uitzondering die van Staatsbosbeheer, zijn te vinden op de website www.geocaching.nl. Het is uiteraard de bedoeling van een aanbieder dat zoveel mogelijk GPS'ers de aangeboden cache bezoeken. Daarom zal hij of zij gebruik maken van deze website. Hieraan zijn echter strikte voorwaarden verbonden. Een van die voorwaarden is dat de aanbieder toestemming moet hebben van de betreffende terreineigenaar om de cache te plaatsen.

Tot nu toe is dat blijkbaar niet overal gebeurd. Min of meer toevallig zijn de terreinbeheerders in de regio Zuidwest Veluwe, waaronder dus ook de gemeente Ede, geconfronteerd met de aanwezigheid van caches in het terrein. Blijkbaar zijn dus de andere caches zonder toestemming van de terreineigenaren geplaatst. Zij kunnen zich dan ook overal in het terrein bevinden. Ook op plaatsen waar men uit overwegingen van natuurbeheer juist dergelijke voorwerpen niet in het terrein wil hebben. Illegaal geplaatste caches op de terreinen van Staatsbosbeheer worden zonder meer weggehaald.

Groeiend aantal geocachers

Volgens het Alterra-rapport waren begin 2003 reeds 8.000 tot 10.000 mensen in het bezit van een GPS-ontvanger. Uit een enquête in 2002 blijkt dat een GPS-ontvanger enkele keren per maand wordt gebruikt. Waarschijnlijk zal het gebruik van de GPS echter sterk toenemen. Wellicht dat in de toekomst zelfs het merendeel van de mensen die wat vaker de natuur in trekken, uiteindelijk een GPS zullen hebben en deze regelmatig zullen gebruiken, zo meent Alterra. Misschien ook niet zo vreemd want een GPS wordt steeds goedkoper (nu ongeveer tussen de 150 en 1000 euro) en er komen ook steeds meer wandelroutes voor GPS. Bovendien, zo stelt Alterra, geven GPS-routes toch weer een iets leukere beleving van de natuur dan bijvoorbeeld een paaltjesroute omdat de wandelaar meer

het idee krijgt dat hij zelf keuzes maakt en vrij de natuur kan beleven. En wellicht dat kinderen met een GPS in de hand ook weer eens wat vaker naar buiten gaan. En tenslotte is het ook voor beheerders aantrekkelijk omdat ze in vergelijking met andere routes relatief goedkoop in aanleg en onderhoud zijn en eenvoudig zijn aan te passen, bijvoorbeeld in het broedseizoen.

Het aantrekkelijke is ook dat er in de terreinen geen voorzieningen nodig zijn, met uitzondering van de schat natuurlijk. Die cache kan overal worden verborgen: ingegraven, onder of in een boom of struik, in een schuurtje en dergelijke. Staatsbosbeheer heeft bijvoorbeeld haar caches verborgen in de buurt van een paaltje en aangegeven binnen welke straal de cache te vinden moet zijn.

Wat zijn de effecten voor het terreinbeheer?

In principe hoeft geocaching geen effect te hebben op het beheer van de terreinen. Zolang de gebruikelijke toegangsregels worden nageleefd, zullen er geen nadelige gevolgen zijn voor de natuurterreinen. De plek voor de cache, die in overleg met de beheerder is bepaald en waaraan dus goedkeuring is gegeven, is mede bepalend voor de effecten in het terrein. Indien toestemming wordt gegeven om de cache in te graven, dan zal dat tevens tot gevolg hebben dat er gegraven wordt. Ook daaraan zijn voorschriften te verbinden. In het algemeen zijn de aanbieders van caches en de organisatoren van dit soort evenementen van oordeel dat die regels dienen te worden nageleefd.

Maar net als overal, zal ook hier niet iedereen zich altijd netjes aan de regels houden. Stel je maar voor: iemand komt in de buurt van een cache en gaat van het pad af om deze te

zoeken. Wellicht dat dit spel op termijn ook als wedstrijd zal worden gebracht en dat overal aanvragen zullen komen om toestemming. De regels zullen dan ook stringent moeten worden gehandhaafd om excessen te voorkomen.

Tot slot

De terreinbeheerders van de diverse gemeenten, organisaties en verenigingen binnen het gebied van de gemeenten Ede, Arnhem, Renkum en Wageningen vinden dat in het algemeen toestemming gegeven kan worden voor het plaatsen van caches. Daaraan dienen dan wel minimaal de volgende voorschriften verbonden te worden:

1. De plaats van de caches moet worden bepaald in overleg met de terreinbeheerder;
2. Caches mogen nooit aan bomen worden vastgespijkerd, geschroefd of geniet, anders dan met uitdrukkelijke toestemming van de terreineigenaar/-beheerder;
3. Caches mogen in principe niet worden ingegraven, anders dan na uitdrukkelijke toestemming van de terreinbeheerder;
4. De cache mag geen stoffen bevatten, die nadelig kunnen zijn voor de natuur en het milieu.
5. De terreinbeheerder is nimmer aansprakelijk voor beschadiging, vernieling of het tenietgaan van de cache.

Wim F. Romeijn werkt bij de Sector Ruimtelijke Ontwikkeling en Beheer, afdeling Ontwikkeling Buitengebied van de gemeente Ede.

'Nieuwe recreatievormen in bos, natuur en landschap'
T.A. de Boer & J.K. van Raffe, Alterra, rapportnr. 745,
ISSN 1566-7197).

Afspraken maken

De afspraken die de gemeenten Wageningen, Ede, Renkum en Arnhem hebben gemaakt kunnen als voorbeeld dienen voor anderen. De stichting geocaching Nederland heeft een aantal andere afsprakenlijstjes verzameld. Deze zijn vooral gericht op de mensen die graag een cache willen verstoppen.

Staatsbosbeheer (SBB)

- Wil je een cache plaatsen in een beheergebied van SBB dan zorg je dat je van tevoren toestemming hebt van de beheerder van dat specifieke gebied.
- De NL reviewers zorgen er voor dat er geen cache online komt die in een beheersgebied van SBB valt zonder dat er bekendgemaakt is (door de cache plaatser) van wie (met naam en contact gegevens) toestemming verkregen is voor het plaatsen van die cache.
- Bij het aanmelden van je cache zet je (liefst in een reviewers note) van wie je toestemming hebt om je cache in dat gebied te plaatsen (met naam en contactgegevens).
- SBB zorgt voor actuele informatie omtrent hun terreinen.
- SBB staat open voor aanvragen voor het plaatsen van caches.

Gemeente Tilburg (natuur in beheer van de gemeente)

De beheerder van deze bossen is heel erg voor geocachen. Overleg vooraf is wel noodzakelijk (als de beheerder het ook vindt, zullen hier ook zijn contactgegevens komen te staan). Harde afspraak: geen cache online zonder toestemming met bericht van beheerder.

Landgoed Scherpenzeel

De beheerders van landgoed Scherpenzeel staan positief ten opzichte van geocaching en hebben voor het plaatsen van een cache op hun terrein een aantal voorwaarden:

- Er dient overlegd te worden over de locatie en plaatsingsmoment van de cache.
- De cache dient van (zeer) beperkte omvang te zijn.
- Betreden van het terrein mag uitsluitend over bestaande wegen en paden, volgens de bestaande openstellingsregels.
- De schat dient zich binnen een afstand van 2 meter van een pad te bevinden.
- Bij het zoeken en het plaatsen van de cache mogen geen beschadigingen aan eigendommen van het landgoed of aan beplantingen aangebracht worden.

Natuurmonumenten

De afspraken met Natuurmonumenten liggen er. In principe zijn die hetzelfde als de afspraken die lopen met SBB alleen hebben we van hen nog geen shapefiles ontvangen en weten we op dit moment dus ook nog niet wat wel en niet hun terrei-

nen zijn. Tot die tijd kunnen wij als reviewers dus ook niet zien wat wel en niet hun terrein is. Let dus zelf heel goed op en zorg dat je de boel regelt. Kans is anders groot dat hij in het archief komt als we wel de shapefiles hebben ontvangen. Dus:

- Wil je een cache plaatsen in een beheergebied van Natuurmonumenten dan zorg je dat je van tevoren toestemming hebt van de beheerder van dat specifieke gebied.
- De NL reviewer kan nog nergens voor zorgen zolang er geen shapefiles in handen zijn.
- Bij het aanmelden van je cache zet je (liefst in een reviewers note) van wie je toestemming hebt om je cache in dat gebied te plaatsen (met naam en contactgegevens).
- Natuurmonumenten zorgt voor actuele informatie omtrent hun terreinen. Als dit rond is kan de NL reviewer ook zorgen voor dezelfde lijn als bij SBB.
- Natuurmonumenten staat open voor aanvragen voor het plaatsen van caches.

Waterleidingduinen

- Omdat er in het verleden regelmatig problemen zijn geweest met het plaatsen van caches in de waterleiding duinen zonder toestemming is het nu zo dat caches die in de waterleiding duinen geplaatst gaan worden niet door de (goed)keur ronde heen komen als niet vermeld is (met naam en contactgegevens) door wie er toestemming verleend is voor die cache. Alle waterleidingduinen zijn immers beschermde natuurgebieden en wij als leken hebben doorgaans geen kijk op wat er wel en niet een kwetsbaar stuk is.

Provinciale Landschappen

Op dit moment zijn er nog geen harde afspraken met de Landschappen. Dit wil echter niet zeggen dat je geen toestemming nodig hebt om een cache te plaatsen, je cache dient gewoon aan alle voor dat type cache geldende richtlijnen te voldoen.

Mocht je niet in staat zijn om de eigenaar / beheerder van een terrein te kunnen achterhalen zijn hier een paar opties genoemd om dat te vergemakkelijken:

- Kijk of je borden kunt vinden in / om het terrein waaruit blijkt wie de eigenaar / beheerder is.
- Ga naar of bel met het gemeentehuis en vraag wie de eigenaar / beheerder is van het terrein waar jij je cache wilt plaatsen.
- Als je er zeker van bent dat een van de natuurbeheerders eigenaar / beheerder is van het terrein maar je hebt geen idee welke en bij de gemeente kunnen ze je ook niet verder helpen, neem dan contact op met de natuurfdeling van www.geocaching.nl.
- Mocht je helemaal niet in staat zijn om enige informatie te kunnen vinden betreffende de beheerder / eigenaar, neem dan contact op met een van de keurmeesters.